

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

Marulićev trg 21, 10000 Zagreb, Hrvatska

SUMARNI INVENTAR

SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO „PROSVJETA“

1944 - 1980

Broj fonda: HR HDA 640

Opis fonda: Branislava Vojnović, Tatjana Šarić
Sređivanje, opis serija i podserija: Tatjana Šarić

Zagreb, 2014.

SADRŽAJ**UVOD**

UVOD	3
KRATICE	4
I. OPIS FONDA	5
IDENTIFIKACIJA	5
KONTEKST	5
SADRŽAJ I USTROJ	9
UVJETI DOSTUPNOSTI	12
DOPUNSKI IZVORI	12
PODRUČJE KONTROLE OPISA	13
II. OPIS SERIJA I PODSERIJA	14
640-1 Osnutak i prestanak rada SKD "Prosvjeta"	15
640-2 Dokumenti Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a / Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj	17
640-3 Tijela upravljanja SKD "Prosvjeta"	18
640-4 Kulturno-prosvjetna djelatnost	21
640-5 Izdavačka djelatnost	22
640-6 Humanitarna djelatnost	24
640-7 Djelatnost kroz pododbore SKD „Prosvjeta“	25
640-8 Korespondencija s tijelima vlasti i uprave, drugim ustanovama, organizacijama i članovima	30
640-9 Imovina SKD „Prosvjeta“	31
640-10 Priznanja za djelatnost Društva	32
640-11 Fotografije	33
640-12 Radna zajednica	35
640-13 Financije	36
640-14 Upravljanje dokumentima	37
640-15 Hemeroteka	37

UVOD

Komunistička je vlast, još prije završetka Drugoga svjetskoga rata te u novoj državi FNRJ, pokrenula osnivanje kulturnih i prosvjetnih društava čiji je zadatak bila briga o narodnoj i nacionalnoj baštini.

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ (dalje u tekstu SKD), osnovano 1944., nastalo je s ciljem očuvanja, širenja i populariziranja nacionalne kulturne tradicije Srba u Hrvatskoj, njihovog nasljeđa i identiteta. Društvo je neposredno nakon rata imalo veliku ulogu u procesu opismenjavanja, a u akcijama poslijeratne obnove i izgradnje zemlje bili su organizatori izgradnje škola, domova kulture, ambulanata i komunalnih objekata.

Društvo je osnivalo svoje podružnice – pododbore koji su djelovali kako u gradovima, tako i u manje razvijenim seoskim sredinama gdje su, osim kulturne imali i prosvjetiteljsku ulogu. Uz to, Društvo se bavilo izdavaštvom, prosvjećivanjem, populariziranjem knjiga i drugih tiskovina, osnivanjem kulturnih ustanova, suradnjom sa srodnim društvima.

Rad SKD „Prosvjeta“ nakon ukidanja 1972. i brisanja iz registra 1980. obnavlja se 1990. sa statusom nevladine udruge. Statutom društva utvrđena je i danas njegova uloga na očuvanju nacionalnog identiteta Srba u Hrvatskoj kroz njegovanje srpskih kulturno – prosvjetnih tradicija u Hrvatskoj, jačanje kulturnih veza i ostalih oblika interetničke komunikacije s hrvatskim narodom i ostalim etničkim zajednicama te suradnjom s organizacijama srpskoga naroda u drugim državama na kulturnom, prosvjetnom i znanstvenom polju.

POPIS KRATICA

AVNOJ	Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije
b.g.	bez godine
CK SKH	Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske
FH	Federalna Hrvatska
FNRJ	Federativna Narodna Republika Jugoslavija
GO	Glavni odbor
IO	Izvršni odbor
JAZU	Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
KPH	Komunistička partija Hrvatske
NF	Narodna fronta
NRH	Narodna Republika Hrvatska
NIP	Nakladničko – izdavačko poduzeće
SFRJ	Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
SKD	Srpsko kulturno društvo
SKJ	Savez komunista Jugoslavije
SKPD	Srpsko kulturno-prosvjetno društvo
SRH	Socijalistička Republika Hrvatska
SSRNH	Socijalistički savez radnog naroda Hrvatske
SUBNOR	Savez udruženja boraca narodno-oslobodilačkog rata
ZAVNOH	Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske
ZMIO	Zajednica mirovinsko-invalidskog osiguranja

I. OPIS FONDA**IDENTIFIKACIJA**

<i>Signatura</i>	HR-HDA-640
<i>Naslov</i>	Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“
<i>Klasifikacija</i>	I. 1.3.2 Udruge, društva, udruženja
<i>Vrijeme nastanka gradiva</i>	1944. – 1980.
<i>Razina opisa</i>	fond
<i>Opseg jedinice (količina)</i>	48 kutija (4,8 d/m)

KONTEKST*Naziv stvaratelja*

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“

Ostali nazivi:

Srpsko kulturno-prosvjetno društvo „Prosvjeta“ (1944.-1952.)

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ (1952.-1980.)

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ (1990.-)

*Upravna povijest**Vrijeme i mjesto djelovanja*

Na inicijativu Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a u Glini je 18. studenog 1944. osnovano Srpsko kulturno-prosvjetno društvo “Prosvjeta”. Nakon završetka Drugog svjetskog rata, na osnovu molbe SKPD „Prosvjeta“ Gradski narodni odbor Zagreb, Odjel unutrašnjih poslova, Odsjek narodne sigurnosti 18. srpnja 1945. donosi Odluku pod brojem 6267/45. kojom se „Prosvjeti“ dozvoljava daljnje djelovanje, a predložena se Pravila odobravaju. Izmjenama Zakona o udruženjima, zborovima, i drugim javnim skupovima Ministarstvo unutrašnjih poslova 8. srpnja 1946. odobrava pod brojem 27525-II-1946. nastavak rada SKPD „Prosvjeti“ sa sjedištem u Zagrebu i s pravom djelatnosti na području NR Hrvatske. Na Petoj Glavnoj skupštini održanoj 24. rujna 1952. Društvo mijenja naziv u Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“. Rad “Prosvjete” prestaje 1972., a 1980. briše se iz Registra udruženja građana. Obnoviteljska skupština održana je 1990., a stvarna obnova rada započinje 1993.

Sjedište djelovanja

Sjedište Društva je u Zagrebu, a teritorij djelovanja je područje današnje Republike Hrvatske.

Nadležnost, funkcije i područje djelatnosti

Zadatak Društva bio je njegovanje kulturnih i povijesnih tradicija, očuvanje i razvijanje identiteta srpskoga naroda u Hrvatskoj, širenje prosvjete i prosvjećivanje naroda, pomaganje učenika i studenata u školovanju, jačanje kulturnih i interetničkih veza s hrvatskim narodom i ostalim nacionalnim manjinama u Hrvatskoj, održavanje veza i suradnje s organizacijama Srba u drugim državama.

U prvim godinama postojanja Društva zamjetnu ulogu imao je i Srpski klub vijećnika ZAVNOH-a na čiju je inicijativu SKD "Prosvjeta" 1944. osnovana te njegov slijednik Glavni odbor Srba u Hrvatskoj, kao takav konstituiran na Prvom kongresu Srba u Hrvatskoj održanom 29. i 30. rujna 1945. u Zagrebu. Glavni odbor Srba u Hrvatskoj imao je ulogu političkog vodstva svih Srba u Hrvatskoj i bio je dio Narodnog fronta Hrvatske.¹ Iako sudbina Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj kao samostalnog tijela nije potpuno jasna jer ne postoji literatura niti jasna dokumentacija prema kojoj bi se mogli ravnati, prema dokumentima pronađenima u fondu najizglednije je da je nastavio postojati i djelovati u okviru SKD "Prosvjeta". S vremenom je djelovanje Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj zamrlo iako sam Glavni odbor nije formalno ugašen, a krajem 60-ih i početkom 70-ih godina, njegovi su članovi pozivali na aktivaciju ovog tijela.

Aktivnosti SKD „Prosvjeta“ i Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj tijekom i nakon Drugog svjetskog rata odvijale su se kroz najvažnije prosvjetne institucije. Pokrenute su novine na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu “Srpska riječ”², koje od broja 369. (1951.) izlaze kao mjesečnik, a počevši brojem 411. (1955.) mijenjaju naziv u “Prosvjeta”. Osim novina, Društvo je s početkom djelovanja u novoj državi pokrenulo Štampariju "Prosvjeta" (1945.), kasnije izdavačku knjižaru "Prosvjeta" i Izdavačko poduzeće "Prosvjeta", Centralnu biblioteku s Arhivom (1948.), Muzej Srba u Hrvatskoj te još tijekom rata osnovalo Srpsko pjevačko društvo „Obilić“ (1944). Većina ovih institucija

¹ Vidi *Zapisnici Politbiroa Centralnog komiteta Komunističke partije Hrvatske 1945.–1948.*, knj. 1, dok. br. 26., str. 121.

² Prvi broj izašao je 10.9.1943. kao glasilo NOP-a. Od 15.7.1944., to je glasilo Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a i izlazi do svibnja 1945. kada postaje glasilo SKD „Prosvjeta“- vidi *Zbornik dokumenata ZAVNOH, 1943/I, Zagreb 1964.*, dok. br. 132, str. 378.-380. i *1944/II, Zagreb 1970.*, dok. br. 85., str. 257.-261.

rasformirane su ili pripojene drugim institucijama već nekoliko godina nakon osnutka, a do prestanka rada Društva opstale su jedino novine i izdavačko poduzeće.³

Paralelno s navedenim aktivnostima u centru, od početka se radilo na osnivanju podružnica – pododbora SKD "Prosvjeta" na terenu. Do 1948. postojalo je 90 pododbora, a do 1961. njihov je broj narastao na 303. U provođenju kulturno-prosvjetne djelatnosti u centru i na terenu, Društvo je gradilo škole, otvaralo knjižnice, čitaonice i klubove, organiziralo tečajeve za nepismene i predavanja, proučavalo povijest i život Srba u Hrvatskoj, izdavalo studije i knjige, stipendiralo darovite učenike, podizalo spomenike zaslužnim osobama, njegovalo folklorne i muzičke tradicije te organiziralo tradicionalne kulturne manifestacije. SKD "Prosvjeta" surađivalo je i s brojnim kulturno-prosvjetnim i znanstvenim ustanovama iz Hrvatske i Jugoslavije.

Do 1970. u sustavu pododbora djelovale su 33 čitaonice i knjižnice s preko 15.000 knjiga, 60 folklornih i 80 dramskih skupina, 11 pjevačkih, 55 tamburaških i 15 šah-sekcija. Pododbori su se osim navedenog bavili i prosvjećivanjem zemljoradnika kroz razna predavanja, pomagali pri podizanju društvenih prostorija, organizirali razne druge vidove kulturno-prosvjetnih i umjetničkih aktivnosti, poticali širenje časopisa "Prosvjeta", pomagali pri izgradnji sportskih igrališta, elektrifikaciji sela, izgradnji seoskih putova, vodovoda, zdravstvenih ustanova i dr.

Društvo je zbog svog kulturno-prosvjetnog, ali i političkog djelovanja krajem 60-ih i početkom 70-ih godina 20. stoljeća, zbog pritiska vlasti faktički prestalo s radom već 1972., a službeno je ukinuto 1980. Obnovom Društva 1990., njegove funkcije i aktivnosti nastavljaju se ostvarivati na kulturnom, prosvjetnom i znanstvenom polju na području Republike Hrvatske.

Administrativni ustroj

Prvim Pravilima SKPD „Prosvjeta“ donesenim prilikom osnivanja 18. studenoga 1944. u Glini tijela Društva su Glavna skupština⁴, Upravni odbor koji rukovodi radom, te Predsjedništvo na kojeg Upravni odbor prenosi izvršavanje svojih funkcija. Na sjednici Predsjedništva održanoj 29. listopada 1945. odlučeno je da se iz njegovog

³ Centralna biblioteka s Arhivom odlukom Izvršnog odbora GO "Prosvjete" rasformirana je 1953., a fond je predan Muzeju Srba u Hrvatskoj, NSK i Sveučilišnoj knjižnici JAZU. Muzej Srba u Hrvatskoj osnovan 1946. kao odjel MUO 1952. se osamostalio, no 1962. je ukinut. Muzej Srba u Hrvatskoj tada je postao odjel novoosnovanog Povijesnog muzeja Hrvatske 1965., no već je 1967. ukinut kao odjel.

⁴ Glavna skupština se sastaje najčešće jednom godišnje, čine je svi članovi Društva koji osim analize izvještaja o radu, utvrđuju smjernice i plan rada, biraju Upravni odbor i Predsjedništvo

sastava izabere uži Poslovni odbor koji će rješavati tekuće poslove i u tada izabranom sastavu djeluje do 1947.

Upravni odbor prema potrebi postavlja namještenike za obavljanje tekućih poslova i upravljanje imovinom.

Za organiziranje rada izvan sjedišta Društva, na lokalnom nivou ili izvan republike, djeluju povjerenici i organiziraju se društveni pododbori. Za rad povjerenika i pododboru Predsjedništvo donosi poseban Poslovnik. Povremena pomoćna tijela su sekcije, odbori i seminari. Članovi Društva su redovni, počasni i dobrotvori.

Od 1945. Društvom upravljaju Poslovni odbor i Predsjedništvo, a promjenom Pravila izglasanih na prvoj Glavnoj skupštini u ožujku 1947., tijela upravljanja Društvom postaju Glavna skupština te Glavni odbor i njegovo izvršno tijelo – Izvršni odbor s istim nadležnostima. Prema zapisniku sjednice od 9. veljače 1950. Izvršni odbor bira uži Poslovni odbor. Više se ne imenuju povjerenici u raznim mjestima jer su do tada izabrani društveni pododbori koji provode program Društva na lokalnom nivou. Glavni odbor i dalje imenuje namještenike koji mogu postati njegovi članovi i obavljaju iste poslove regulirane Pravilima iz 1944.

Ovaj administrativni ustroj ostaje do prestanka rada Društva.

Odnosi i veze

Društvo je ostvarivalo veze s društveno-političkim organizacijama (NF, SSRNH), tijelima vlasti i državne uprave FH/NRH/SRH i FNRJ/SFRJ, kulturnim, prosvjetnim i znanstvenim institucijama (Maticom iseljenika Hrvatske, Maticom srpskom - Novi Sad, Maticom hrvatskom, narodnim sveučilištima, osnovnim školama, knjižnicama i muzejima), društvima i udruženjima građana (Seljačkom slogom, Udruženjem likovnih umjetnika Hrvatske, Savezom kulturno-prosvjetnih društava/Prosvjetnim saborom Hrvatske, Savezom ustanova i organizacija za širenje knjige, Savezom amaterskih kazališta i kazališnih društava Hrvatske i dr.) te s članovima i suradnicima iz zemlje i inozemstva.

Povijest fonda

SKD "Prosvjeta" je rješenjem Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove SRH brisano iz registra Udruženja građana 23. svibnja 1980. Primopredaja registraturnog i arhivskog gradiva između predstavnika SKD "Prosvjeta" i predstavnika Hrvatskoga državnoga arhiva obavljena je 23. veljače 1981. Gradivo je predano

akvizicijom 2/1981. Hrvatskom državnom arhivu na trajno čuvanje, s pravom korištenja i istraživanja od 1. siječnja 1983. i s pravom izlučivanja u skladu s propisanim rokovima čuvanja. Danas se fond SKD "Prosvjeta" nalazi u Odsjeku za gradivo političkih stranaka i udruga.

SADRŽAJ I USTROJ

Sadržaj

Fond se sastoji od spisa nastalih radom Društva i njegovih pododбора te suradnjom s ostalim društveno-političkim organizacijama, kulturnim i znanstvenim ustanovama i udruženjima u državi. U gradivu se nalaze dokumenti o osnutku i prestanku rada SKD "Prosvjeta", zatim materijali glavnih godišnjih skupština društva i njegovih odbora, dokumenti koji opisuju kulturno-prosvjetnu djelatnost društva kroz radne vidove aktivnosti, izdavaštvo te rad i odnose s pododborima. Tu su i dokumenti o "Prosvjetinoj" imovini – nekretninama, dokumenti radne zajednice SKD "Prosvjeta", osobni dosjei zaposlenika te financijska dokumentacija Društva. Osim konvencionalnog gradiva, fond sadrži i fotografije, ordenje i povelje, plakate te hemeroteku.

Odabiranje i izlučivanje

Izlučivanje gradiva obavljeno je u skladu s Pravilnikom o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva, članak 15, Narodne novine br. 90/2002. i Općim popisom gradiva s rokovima čuvanja iz 2012.

Plan sređivanja

Za gradivo fonda je 2009. dorađen popis koji je napravio stvaratelj, a gradivo je popisano po kutijama u koje je odloženo. Pri arhivističkoj obradi 2013. dokumenti su odlagani i razvrstavani prema organizacijskoj strukturi i djelatnosti Društva. Prilikom sređivanja u fondu su izdvojene cjeline koje ne pripadaju fondu i koje su predane drugim odsjecima. To je gradivo vojne provenijencije (svežanj preslika spisa) predano Odsjeku za vojno gradivo koje je uloženo u fond HR-HDA-495 Dinarska četnička oblast (1941.-1945.) te dvije kutije gradiva Hrvatskog sabora kulture predanog u istoimeni fond, HR-HDA-1951. Gradivo serije HR-HDA-640.11. Fotografije predano je na čuvanje u Središnji fotolaboratorij HDA.

Gradivo je sređeno na sljedeći naćin:

- 1. Osnutak i prestanak rada SKD „Prosvjeta“**
  - 1.1. Dokumenti o osnutku Društva
  - 1.2. Dokumenti o prestanku rada Društva
- 2. Dokumenti Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a / Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj**
- 3. Tijela upravljanja SKD „Prosvjeta“**
  - 3.1. Glavne skupštine**
    - 3.1.1. Prva glavna godišnja skupština Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj i SKPD „Prosvjeta“
    - 3.1.2. Druga glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“
    - 3.1.3. Treća glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“
    - 3.1.4. Četvrta glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“
    - 3.1.5. Peta glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“
    - 3.1.6. Šesta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“
    - 3.1.7. Sedma glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“
    - 3.1.8. Osmo glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“
    - 3.1.9. Deveta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“
    - 3.1.10. Deseta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“
    - 3.1.11. Jedanaesta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“
  - 3.2. Poslovni odbor i Predsjedništvo**
    - 3.2.1. Poslovni odbor
    - 3.2.2. Predsjedništvo
  - 3.3. Zapisnici sjednica Izvršnog odbora**
  - 3.4. Glavni odbor**
    - 3.4.1. Sjednice GO
    - 3.4.2. Sjednice Plenuma GO
  - 3.5. Zapisnici sjednica Nadzornog odbora**
- 4. Kulturno-prosvjetna djelatnost**
- 5. Izdavaćka djelatnost**
  - 5.1. Zadružna štamparija / Štamparija „Prosvjeta“/ „Zadružna prosvjeta“ 1945.-1956.
  - 5.2. Korespondencija
    - 5.2.1. Knjižara „Prosvjeta/ Izdavaćko poduzeće „Prosvjeta“/ Izdavaćka sekcija SKPD „Prosvjeta“
    - 5.2.2. Izdavaćka knjižara „Prosvjeta“/ uredništvo SKD „Prosvjeta“
    - 5.2.3. Uredništvo „Prosvjete“ s drugim organizacijama
  - 5.3. Pretplate na časopis „Srpska rijeć“ / „Prosvjeta“
  - 5.4. Bibliografija časopisa „Srpska rijeć“ 1943.-1954. i „Prosvjeta“
  - 5.5. Anketa o mjesecniku „Prosvjeta“
  - 5.6. Zahtjevi za dotacijama za razna izdanja SKD „Prosvjete“
  - 5.7. Tekstovi i rukopisi

5.8. Tiskovine

- 5.8.1. „Srpska riječ
- 5.8.2. „Prosvjeta“
- 5.8.3. Kalendar „Prosvjeta“
- 5.8.4. Novi ljetopis SKD Prosvjeta
- 5.8.5. „Vjetrom Vijani“ – spomenica SKD „Prosvjeta“
- 5.8.6. Skice za članske karte

6. Humanitarna djelatnost

7. Djelatnost kroz pododbore SKD „Prosvjeta“

- 7.1. Okružnice SKD „Prosvjeta“
- 7.2. Skupni popisi i podaci
- 7.3. Planovi rada
- 7.4. Savjetovanja
- 7.5. Kulturno-prosvjetni rad
- 7.6. Korespondencija

8. Korespondencija s tijelima vlasti i uprave, drugim ustanovama, organizacijama i članovima

- 8.1. Društveno-političke organizacije
- 8.2. Tijela vlasti NRH/FNRJ i državne uprave 1945.-1978.
- 8.3. Kulturne, prosvjetne i znanstvene ustanove i institucije
- 8.4. Društva i udruženja građana
- 8.5. Članovi i suradnici
- 8.6. Ostali

9. Imovina SKD „Prosvjeta“

- 9.1. Zgrade
- 9.2. Spor SKD „Prosvjeta“ s NIP „Borba“ / „Informator“
- 9.3. Spor SKD „Prosvjeta“ s Klubom prijatelja kazališta, Zagreb

10. Priznanja za djelatnost Društva

- 10.1. Povelje
- 10.2. Ordeni
- 10.3. Ostalo

11. Fotografije

12. Radna zajednica

- 12.1. Dokumentacija Radne zajednice
- 12.2. Personalije

13. Financije

- 13.1. Završni računi
- 13.2. Isplatne liste
- 13.3. Ostala financijska dokumentacija

14. Upravljanje dokumentima

- 14.1. Dokumenti o evidenciji, izlučivanju i preuzimanju gradiva „Prosvjete“ u Arhiv Hrvatske
- 14.2. Uruđbeni zapisnici

15. Hemeroteka

UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

Pravni položaj

Gradivo fonda ima status javnog arhivskog gradiva.

Uvjeti dostupnosti

Gradivo je javnosti dostupno 30 godina nakon nastanka u skladu s člancima 18.-28. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima⁵ te Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva.⁶

Autorsko pravo/Uvjeti umnožavanja

Uvjeti izrade preslika određeni su gore navedenim Pravilnikom i Pravilnikom o radu čitaonice HDA.

Jezik u gradivu

Gradivo je na hrvatskom i srpskom jeziku, pisano latinicom i ćirilicom.

Tvarne značajke

Gradivo je djelomično oštećeno.

DOPUNSKI IZVORI

Mjesto čuvanja izvornika

Hrvatski državni arhiv, Odsjek za gradivo političkih stranaka i udruga

Postojanje preslika

Za dio gradiva fonda koji se čuva u HDA ne postoje izvornici, već je ono u preslikama. To su zapisnici Predsjedništva i njegovog Poslovnog odbora za razdoblje

---

⁵ NN 105/1997., NN 64/2000.

⁶ NN 67/1999.

1945-1947., zapisnici Izvršnog odbora za 1948., 1949. i početak 1950. te materijali Druge glavne godišnje skupštine SKPD „Prosvjeta“ od 16. siječnja 1949. Originali za navedeno gradivo ne nalaze se u HDA.

Osim u samom fondu, preslike određenih dijelova fonda postoje i u Arhivu Srba u Hrvatskoj koji je dio Srpskog narodnog vijeća.

Dopunski izvori u HDA

Društvo je ostvarivalo veze s ostalim kulturno-prosvjetnim udrugama, društvima, savezima, ustanovama i organizacijama kao što su:

HR-HDA-1228. Republička konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda
Hrvatske

HR-HDA-1220. Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske

HR-HDA-1567. Matica hrvatska

HR-HDA-1951. Hrvatski sabor kulture

HR-HDA-1955. Hrvatsko seljačko prosvjetno društvo "Seljačka sloga"

HR-HDA-1732. Društvo hrvatskih književnika

HR-HDA-1614. Matica iseljenika Hrvatske

Drugi arhivi

Kao dopunski izvori mogu poslužiti fondovi i zbirke ostalih kulturno-prosvjetnih društava, ustanova i organizacija za koje HDA ne čuva gradivo. To su primjerice Matica srpska iz Novog Sada, bivša Narodna Sveučilišta te brojne osnovne škole, knjižnice i muzeji.

PODRUČJE KONTROLE OPISA

Pravila i konvencije

Inventar je izrađen prema međunarodnim normama:

ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, Zagreb 1999., 2006.

ISAD (G) Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, 2. izdanje, Zagreb 2001.

Datum opisa: 2014.

II. OPIS SERIJA I PODSERIJA

HR-HDA-640.1. Osnutak i prestanak rada SKD "Prosvjeta" 1944.-1980.**1 fascikl****kut. 1****Sadržaj**

Serija sadrži dokumente koji se odnose na informacije o osnutku SKD "Prosvjeta" – to su prva pravila iz 1944. usvojena na Osnivačkoj skupštini 18. studenog 1944. u Glini, molbe za odobrenje poslovanja društva uz prilog programa rada društva za 1945. te odluke o odobrenju rada.

Tu su i dokumenti o prestanku rada Društva – rješenje Republičkog sekretarijata unutarnjih poslova SR Hrvatske o brisanju SKD „Prosvjeta“ iz Registra udruženja građana od 23. svibnja 1980. te odjava društva sa SDK i službe mirovinskog osiguranja. Osim toga, u toj je cjelini složeno i gradivo koje prati kronologiju i uzroke prestanka rada Društva u razdoblju od 1969. do 1980. Neki od dokumenata koji se nalaze u ovoj cjelini: GO SKD „Prosvjeta“ – stav IO GO o „Deklaraciji o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika“ i „Predlogu za razmišljanje“, 18.3.1967., Predstavka Centralnom komitetu SKH od upućena 18. ožujka 1969. vezano za stav SKD „Prosvjeta“ i položaj Srba u Hrvatskoj, tekst „Teritorijalna pripadnost“ je nama dobro poznata fašistička teorija i praksa“, pismo Peri Pirkeru, sekretaru Izvršnog komiteta CK SKH, koje mu je uputio predsjednik IO GO SKD „Prosvjeta“ Milan Zjalić 4. siječnja 1971., priopćenje za medije SKD „Prosvjeta“ o stavu i radu društva, 18.6.1971., materijali Radne grupe za nastavne planove i programe za osnovne i srednje škole za 1971., stavovi o jeziku i nastavnim planovima i programima za osnovne i srednje škole, 17.10.1971., zaključci GO SKD „Prosvjeta“ o provođenju programske osnove SKD „Prosvjeta“, 18.9.1971., priopćenje IO GO SKD „Prosvjeta“ Izvršnom komitetu – CK SKH, Republičkoj konferenciji SSRNH te sredstvima javnog informiranja o nekim dezinformacijama o radu SKD „Prosvjeta“ objavljene u tisku, 12.1.1972., položaj SKD „Prosvjeta“ u svjetlu Titove poruke, zaključaka 21. sjednice Predsjedništva SKJ i zaključaka 23. sjednice CK SK Hrvatske, 1972., materijal pod naslovom „O nekim dezinformacijama o radu SKD „Prosvjeta“, 1972., sudska rješenja o zabrani raspačavanja časopisa „Prosvjeta“, kolovoz/ rujna 1971., informacije o radu SKD „Prosvjeta“ i njenih pododbora u 1972., 1971.-1975., korespondencija s RK SSRNH i CK SKH u razdoblju 1972.-1980. o radu SKD „Prosvjeta“ te Informacija o

sadašnjem položaju i o perspektivi daljnjeg razvoja izdavačkog poduzeća „Prosvjeta“,
21.4.1980.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/ kutija
1.1.	Dokumenti o osnutku Društva	1944.-1945.	1
1.2.	Dokumenti o prestanku rada Društva	1969.-1980.	1

HR-HDA-640.2. Dokumenti Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a / Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj, 1945.-1954.**1 fascikl****kut. 1****Sadržaj**

Gradivo ove serije zadržano je unutar fonda SKD "Prosvjeta" zbog specifičnog odnosa Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a / Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj i "Prosvjete". Naime, osim što je ovo tijelo kao političko predstavništvo Srba u Hrvatskoj bilo inicijator osnutka "Prosvjete", njegovi su članovi aktivno djelovali u "Prosvjeti" te su ciljevi i djelovanje obaju tijela bili slični i u svom djelovanju isprepleteni. Takav njihov odnos dokazuje i održavanje zajedničke Prve godišnje skupština Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj i SKPD „Prosvjeta“ 1947. godine. Iako nemamo formalnog dokumenta, čini se da se s vremenom Glavni odbor Srba u Hrvatskoj sa svojim članovima stopio sa SKD "Prosvjeta" te nisu više djelovali samostalno. U kasnijem razdoblju (kraj 60-ih i početak 70-ih godina 20. stoljeća) članovi GO Srba unutar "Prosvjete" pozivaju na reaktivaciju ovog tijela u političkom smislu.

Serija sadrži dokumente i materijale Prvog kongresa Srba u Hrvatskoj održanog 29. i 30. rujna 1945., zatim zapisnik sastanka partijske jedinice pri GO Srba u Hrvatskoj od 19. veljače 1947., stenografski zapisnik i popis delegata Plenuma GO Srba u Hrvatskoj od 12. rujna 1950. te korespondenciju Srpskog kluba vijećnika ZAVNOH-a / GO Srba u Hrvatskoj u razdoblju 1945.-1954. U gradivu serije su i prijave za domovni protokol Srba iz 1946.

HR-HDA-640.3. Tijela upravljanja društva, 1945.-1972.**5,5 kutija; 0,5 d/m****kut. 1-6****3.1. Glavne skupštine 1947.-1971.****2,5 kutije****kut. 1-3****Sadržaj**

Podserija sadrži zapisnike i materijale glavnih godišnjih skupština SKD "Prosvjeta" – tu se nalaze podaci o društvu – popisi članova Glavnog odbora, Izvršnog odbora i Nadzornog odbora, broj članova odbora, zatim referati, rasprave, popisi delegata, popisi i podaci o radu pododbora, izvještaji, izlaganja, rasprave, pozdravni brzojavi, a tu je i tiskanica o povijesti društva 1944.-1969.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Datum	Tehnička jedinica/kutija
3.1.1.	Prva glavna godišnja skupština Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj i SKPD „Prosvjeta“	1. ožujka 1947.	1
3.1.2.	Druga glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“	16. siječnja 1949.	2
3.1.3.	Treća glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“	12. ožujka 1950.	2
3.1.4.	Četvrta glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“	13. svibnja 1951.	2
3.1.5.	Peta glavna godišnja skupština SKPD „Prosvjeta“	24. rujna 1952.	2
3.1.6.	Šesta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“	23. listopada 1953.	3
3.1.7.	Sedma glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“	24. siječnja 1955.	3
3.1.8.	Osma glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“	14. studenoga 1957.	3
3.1.9.	Deveta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“	5. travnja 1961.	3
3.1.10.	Deseta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“	22. studenoga 1964.	3
3.1.11.	Jedanaesta glavna godišnja skupština SKD „Prosvjeta“	12. lipnja 1970.	3

3.2. Poslovni odbor i Predsjedništvo 1945.-1947.**0,5 kutije****kut. 4****Sadržaj**

Podserija sadrži zapisnike sjednica Poslovnog odbora te zapisnike sjednica Predsjedništva SKPD "Prosvjeta".

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
3.2.1.	Poslovni odbor	1945.-1947.	4
3.2.2.	Predsjedništvo	1945.	4

3.3. Zapisnici sjednica Izvršnog odbora 1948.-1971.**1 kutija****kut. 4-5****Sadržaj**

Podserija sadrži zapisnike sjednica Izvršnog odbora SKPD "Prosvjeta".

3.4. Glavni odbor 1953.-1971.**1,5 kutija****kut. 5-6****Sadržaj**

Podserija sadrži zapisnike sjednica Plenuma GO te redovnih sjednica GO SKPD "Prosvjeta". Uz zapisnike sjednica Plenuma GO tu su još i popratni materijali uz zapisnike – izvještaji o radu društva, programi rada, podaci o radu pododbora kao i popisi članova odbora. Podserija sadrži zapisnike plenumskih sjednica od 12. listopada 1954., 4. lipnja 1965., 1. lipnja 1966., 16. listopada 1968., 23. prosinca 1969. i 6. ožujka 1971.

Uz redovne sjednice GO također se nalaze popratni materijali te zapisnici sjednica od 18. veljače 1953., 23. lipnja 1953., zatim zapisnik sastanka sekcija GO od 8. studenog 1966. (Kulturno-historijske i Predavačke sekcija), zapisnik sjednice od 10. srpnja 1971. (stenografski zapisnik, izlaganja, rasprava), zapisnik osnivačkog sastanka

Partijskog aktiva GO od 16. listopada 1971. te stenografski zapisnik i rasprava sjednice od 17. listopada 1971.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
3.4.1.	Sjednice GO	1953.-1971.	5
3.4.2.	Sjednice Plenuma GO	1954.-1971.	6

3.5 Zapisnici sjednica Nadzornog odbora 1953.-1957.

0,5 kutije

kut. 6

Sadržaj

Podserija sadrži zapisnike sjednica Nadzornog odbora SKPD "Prosvjeta".

HR-HDA-640.4. Kulturno-prosvjetna djelatnost 1945.-1971.**3 kutije; 0,3 d/m****kut. 6-8****Sadržaj**

Serija sadrži dokumentaciju koja svjedoči o raznovrsnom kulturnom i prosvjetnom radu SKD "Prosvjeta". Tu su prosvjetni natječaj za srednje škole „Značenje Drugog zasjedanja AVNOJ-a“, 1945.(radovi); popisi darovanih knjiga; dokumenti o patronatima nad omladinskim knjižnicama; dokumenti s tečaja za organizatore „Prosvjete“ i dopisnike „Srpske riječi“, 1946.; omladinska natjecanja, dokumenti o patronatu nad dječjim domom u Ozlju/Karlovcu, 1946.-47.; kampanje opismenjavanja 1946.-47.; predavanja 1946., 1948.; podaci o izgradnji škola 1946.-48.; podaci o „Prosvjetinom“ propagandnom kamionu, dokumenti Centralne biblioteke „Prosvjete“ u Zagrebu, 1946.-1951., popisi knjiga Centralne biblioteke predanih Muzeju Srba u Hrvatskoj, Sveučilišnoj knjižnici i JAZU, 1953.; dokumenti o Muzeju Srba u Hrvatskoj 1947.-1950., 1970.; materijali Prvog festivala Saveza kulturno-prosvjetnih društava 1949., izvještaji s terena o kulturno-prosvjetnim djelatnostima 1950.-1953.; popisi škola i učitelja srpske nacionalnosti, 1952., dokumenti o adaptaciji srpskih spomenika u NRH; 1957.; izvještaji o poklanjanju, korištenju knjiga i radu pojedinih knjižnica, in memoriam Kosta Bastaić, Dane Medaković, Branko Magarašević; materijali o izgradnji spomen-ploča i srpskim spomenicima; popisi i adresari važnijih djelatnika u Hrvatskoj; razni tekstovi; kopije fotografija umjetničkih djela u vlasništvu SKD „Prosvjeta“.

Tu su i dokumenti o proslavama i obljetnicama koje je Društvo obilježavalo: proslava Vidovdana 1945.-1948., proslava u čast Vuka Karadžića, 1947., materijali s proslave obljetnica „Prosvjete“ 1949., 1954., 1964. i 1969.

HR-HDA-640.5. Izdavačka djelatnost 1945.-1978.**7 kutija; 0,7 d/m****kut. 9-16****Sadržaj**

Sadržaj ove serije je raznovrstan. Na početku su smješteni dokumenti "Prosvjetinih" izdavačkih poduzeća i tiskara – Zadružne štamparije koja je preimenovana u Štampariju "Prosvjeta" da bi nakon toga nosila naziv "Zadružna prosvjeta". U gradivu te tiskare su revizorski izvještaj i spisi o registraciji Zadružne štamparije, pravila Zadružne štamparije 1945.-1947., zapisnik godišnje skupštine, rješenje o brisanju iz sudskog registra 1947., dokumenti o likvidaciji Zadružne štamparije i predaji imovine u SKPD „Prosvjeta“, 1949. te prepiska. Tu su i bilance, završni računi i druga financijska dokumentacija štamparije „Prosvjeta“ 1950.-1952. te korespondencija kao i odluka o osnivanju izdavačkog poduzeća „Zadružna prosvjeta“, 29.5.1956.

Među dokumentima Knjižare i Izdavačkog poduzeća "Prosvjeta" te Izdavačke sekcije SKPD "Prosvjeta" nalazi se molba za dozvolu rada Izdavačke knjižare „Prosvjeta“ 1946., planovi rada, ugovor između SKPD „Prosvjeta“ i Izdavačke knjižare „Prosvjeta“ o međusobnim odnosima iz 1954., rješenje o konstituiranju Izdavačkog poduzeća „Prosvjeta“ i ugovor između SKD „Prosvjeta“ i Izdavačkog poduzeća „Prosvjeta“ o međusobnim odnosima iz 1957. Tu je i prepiska s ustanovama, organizacijama, tijelima vlasti, suradnicima i autorima priloga vezano za razna „Prosvjetina“ izdanja, tiskovine, izdavačke planove, honorare i sl., zatim popisi izdanja, prepiska s povjerenicima „Prosvjete“ na terenu, sporazumi i ugovor o osnivanju Izdavačkog poduzeća „Prosvjeta“ 1958.

U dokumentima Izdavačke knjižare „Prosvjeta“ i uredništva SKD „Prosvjeta“ nalaze se razni spisi vezani za izdavačku djelatnost, dokumenti Izdavačkog savjeta i Uređivačkog odbora mjesečnika „Prosvjeta“, izvještaji o izdavačkom radu te prepiska s čitateljima.

U ovoj je seriji i gradivo koje dokumentira odnos uredništva „Prosvjete“ prema drugim organizacijama i to Prosvjetnom saboru Hrvatske (1956.-1961.), Poljoprivredno-šumarskoj komori NRH (1956.-1957.), GO SSRNH (1959.), Saveznom zavodu za statistiku (1959.-1965.) i Jugoslavenskom institutu za novinstvo iz Beograda (1963.-1965.).

Nadalje, u seriji se nalazi i gradivo s brojnim podacima o pretplatama na časopise SKD "Prosvjeta" - „Srpska riječ“ i „Prosvjeta“ razvrstani po općinama, kotarevima kao i podaci o pojedinačnim pretplatama. Bibliografija tih časopisa i anketa o mjesečniku "Prosvjeta", razni neobjavljeni tekstovi i rukopisi te uvezani brojevi "Srpske riječi" i "Prosvjete" također se nalaze u ovoj seriji kao i druga "Prosvjetina" izdanja te skice za članske karte.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
5.1.	Zadružna štamparija / Štamparija „Prosvjeta“/ „Zadružna prosvjeta“	1945.- 1956.	9
5.2.	Korespondencija	1945.-1978.	9
5.2.1.	Knjižara „Prosvjeta/ Izdavačko poduzeće „Prosvjeta“/ Izdavačka sekcija SKPD „Prosvjeta“	1945.-1954.	9
5.2.2.	Izdavačka knjižara „Prosvjeta“/ Uredništvo SKD „Prosvjeta“	1955.-1978.	9
5.2.3.	Uredništvo „Prosvjete“ s drugim organizacijama	1956.-1965.	9
5.3.	Pretplate na časopis „Srpska riječ“ / „Prosvjeta“	1953.-1960.	10
		1953.-1965.	11
		1955.-1962.	12
5.4.	Bibliografija časopisa „Srpska riječ“ Bibliografija časopisa "Prosvjeta"	1943.-1954. 1955.-1968.	12
5.5.	Anketa o mjesečniku „Prosvjeta“	1955.	12
5.6.	Zahtjevi za dotacijama za razna izdanja SKD „Prosvjete“	1963.-1973.	12
5.7.	Tekstovi i rukopisi	b.g.	13
5.8.	Tiskovine	1945.-1971.	13-16
5.8.1.	„Srpska riječ“ – uvezane novine	- od 18.10.1945. do 27.12.1946.	13
	„Srpska riječ“ – uvezane novine	- od 9.1.1948. do 31.12. 1948. - od 12.3.1948. do 3.6.1949. - od 6.1.1950. do 29.12.1950. - od 5.1.1951. do 15.6.1951. - od srpnja do prosinca 1951. - listopad 1952. – pojedinačni broj	14
5.8.2.	„Prosvjeta“- pojedinačni brojevi	- prosinac 1960. - ožujak 1961. - svibanj 1962. -srpanj–kolovoz 1963. - listopad 1963.	14

		- svibanj 1964. - travanj 1971. - srpanj – kolovoz 1971.	
5.8.3.	Kalendar „Prosvjeta“	1947. - 1957.	15
5.8.4.	Novi ljetopis SKD Prosvjeta	1971.-1972.	16
5.8.5	„Vjetrom Vijani“ – spomenica SKD „Prosvjeta“	1971.	16
5.8.6	Skice za članske karte	1970.	16

HR-HDA-640.6. Humanitarna djelatnost 1945.-1979.**1 fascikl****kut. 16****Sadržaj**

Serija sadrži dokumente o novčanim pomoćima i stipendijama, 1945.-1946., dokumente o novčanoj pomoći Židovskoj općini Zagreb 1954., dokumente o pomoći stradalima u Crnoj Gori 1979. te kopije fotografija o zbrinjavanju ratne siročadi.

HR-HDA-640.7. Djelatnost kroz pododbore SKD "Prosvjeta"**18 kutija; 1,8 d/m****kut. 17-34****7.1. Okružnice SKD „Prosvjeta“ 1945.-1972.**

0,5 kutije

kut. 17

Sadržaj

Podserija sadrži okružnice s raznim uputama i obavijestima koje je središnjica SKD "Prosvjete" slala svojim podružnicama – pododborima na terenu.

7.2. Skupni popisi i podaci 1947.-1969.

1 kutija

kut. 17-18

Sadržaj

Podserija sadrži kronologiju osnivanja pododbora, popise pododbora po pojedinim područjima i kotarevima, podatke o oblicima njihovog rada, popise pododbora koji imaju čitaonice i biblioteke, popise predsjednika pododbora po kotarevima, popise obnovljenih pododbora 1967., 1971. te podatke o distribuciji „Srpske riječi“ i "Prosvjete" u pododborima po kotarevima.

7.3. Planovi rada 1949.-1950.

1 fascikl

kut. 18

Sadržaj

Planovi rada pododbora.

7.4. Savjetovanja 1947.-1959.

0,5 kutije

kut. 18

Sadržaj

Podserija sadrži zapisnike i materijale savjetovanja pododbora i to

- Savjetovanje predsjednika i sekretara pododbora SKPD „Prosvjeta“, 28.prosinca 1947. (zapisnik)
- Savjetovanje pododbora SKD „Prosvjete“ i „Seljačke sloge“, 23. studenog 1956. (stenografski zapisnik, popis pododbora po kotarevima i općinama)
- Savjetovanje pododbora SKD „Prosvjete“:

- kotara Karlovac 14. ožujka 1957.
- kotara Gospić 6. travnja 1957.
- kotara Sisak 15. ožujka 1957. i 30. siječnja 1959.

7.5. Kulturno-prosvjetni rad 1946.-1970.

0,5 kutije

kut. 19

Sadržaj

Podserija sadrži dokumentaciju s podacima o raznolikom kulturno-prosvjetnom radu pododbora, narudžbama knjiga od strane pododbora, izvještaje o predavanjima članovima pododbora, 1949.-1950., materijale Smotre narodne pjesme i plesa iz 1950. te podatke o sudjelovanju pododbora, popise poklonjenih radio-aparata koje je GO „Prosvjete“ podijelio, podatke o pomoći pododborima 1951.-1954., o prijavama za smotru folkloru 1966. te podatke o prosvjetnim djelatnicima u radu pododbora.

Tu su također i dopisi, izvještaji i obavijesti s terena o radu pododbora SKD „Prosvjeta“ iz 1950., 1952., 1967. i 1970. razvrstane po oblastima i mjestima te podaci o natjecanjima pododbora s područja kulture i prosvjete 1952., 1965. i 1966.

7.6. Korespondencija 1945.-1979.**15 kutija; 1,5 d/m**

kut. 20-34

Sadržaj

Podserija sadrži korespondenciju središnjice SKD "Prosvjeta" s pojedinačnim pododborima i osnovne podatke o svim pododborima u zasebnim dosjeima. Dosjei su složeni prema finoj abecedi.

Za pododbor Zagreb (1947.-1972.) postoji više gradiva i to: zapisnici i materijali pojedinih godišnjih skupština, izvještaji o radu pododbora, popisi članova pododbora i njegovih tijela, prepiska pododbora Zagreb, knjiga zapisnika sjednica Upravnog i Nadzornog odbora 1967.-1971., knjiga – adresar članova pododbora „Prosvjete“ Zagreb iz 1968., knjiga – popis članova te urudžbeni zapisnik iz 1948. i 1968.-1979.

Signatura arhivske jedinice	Abeceda	Naziv arhivske jedinice	Tehnička jedinica/kutija
7.6.		Pododbori SKD „Prosvjeta“ – prepiska:	
	A	Ada, Aleksandrovac	20
	B	Babin Potok, Bačkovina, Bačuga, Batinjani, Beli Manastir, Bekteško Gradište, Benkovac, Bjelopolje, Bjelovar, Bijela, Bijelo Brdo, Blinja, Bobić, Bobota, Bodegraj, Bolman, Borojevići, Borovo, Branešci, Bratiškovci, Brđani Kosa, Brđani Šamarički, Brezovica, Bribir, Brlog, Brnjeuška, Broćanac, Bršadin, Budimci, Bučje, Budanica, Bujavica	20 21
	C	Cerovljani, Cetina, Ciglenik, Cret, Crkveni Bok, Cvijanovi Brdo	21
	Č	Čadavički Lug, Čemernica, Čepin, Čomborje, Čovac, Čremušnica	22
	Ć	Ćeralije	22
	D	Dalj, Darda, Daruvar, Dijelka, Divoselo, Dobroselo, Doljani, Donja Stupnica, Donja Velešnja, Donje Kusunje, Donje Selište, Donji Bogičevci, Donji Dobretin, Donji Grahovac, Donji Javoranj, Donji Lapac, Donji Miholjac, Donji Žirovac, Dopsin, Dragotina, Draškovac – Niševići, Drenov Klanac, Drežnica, Drljače, Drniš, Dubica, Duboka, Dubovac, Dubrovnik, Duga Rijeka, Dvor na Uni	22 23
	Đ	Đevrske	23
	E	Ervenik	23

G	Gaboš, Gabrilovac, Gačić, Garešnica, Glina, Gložđe, Golubić, Golubinjak, Gomirje, Gorička, Gornja Oraovica, Gornja Vrijeska, Gornje Dubrave, Gornji Daruvar, Gornji Hrastovac, Gornji Javoranj, Gornji Meljani, Gornji Miholjac, Gornji Sjeniĉak, Gospić, Graĉac, Gređani, Grubišno Polje	24
I	Ilok, Imsovac, Islam Grĉki, Ivanjski Bok	24
J	Jagodnja Gornja, Jagodnjak, Jasenaš, Jasenovac, Javorac, Jošavica, Jovac	25
K	Kaldrma, Kapan, Kapelna, Karadžićevo, Karađorđevo, Karin Gornji, Karlovac, Kašić, Katinci, Kestenovac, Kinjaĉka, Kirin, Kistanje, Klasnić, Klokoĉevac, Knezovljani, Kneževi Vinogradi, Knežević Kosa, Knin, Koljani, Komogovina, Koprivna, Koreniĉani, Kosovo, Kostajnica, Kotarani, Kovaĉić, Kozarac, Krasković, Križevci, Krnjak, Krstinja, Krunoslavje, Kruškovac, Kućanci, Kukuruzari, Kula Alagić, Kupinovac	25 26
L	Lađevac, Laktac, Latinovac, Liĉani, Liĉka Jesenica, Liĉka Palanka, Liĉko Petrovo Selo, Lužani	26
LJ	Ljeskovac	26
M	Macute, Majar, Majkovac, Majske Poljane, Mala Barna, Mala Peratovica, Mali Gradac, Mali Grđevac, Mali Zdenci, Malo Krĉevo, Markušica, Mašićka Šagovina, Mašić, Matijević, Mazin, Meĉenĉani, Medak, Medari-Trnava, Medinci, Meminska, Mikleuška, Milanovac, Miljanovac, Mirkovci, Mitrovica, Mogorić, Mohovo, Moštanica	27
N	Narta, Našice, Nebljusi, Negoslavci, Neteĉa, Nova Cabuna, Nova Gradiška, Novi Budakovac, Novi Grabovac, Novi Pavljani, Novo Topolje	28
O	Obilićevo, Obradovci, Obrovac, Okić, Okrugljaĉa, Okučani, Omsica, Orahovica, Orešac, Orolik, Osijek, Osredci, Ostrovo, Ovĉara, Otišić, Otoĉac, Ožegovci	28 29
P	Paka, Paklenica, Pakrac, Palaĉa, Partizansko Žarište, Pavlovac, Pĉelić, Perjasica, Perna, Petrinja, Petrovac, Pješĉanica, Plaški, Plavšinac, Poĉitelj, Podravska Slatina, Podravski Sokolac, Poljica, Popović Brdo, Prgomelji, Primišlje, Prkos, Pušine	29 30
R	Radonja Luka, Radatovići, Raduč, Ratkovic, Rijeka, Rogolje, Rogoža, Roviška, Rudopolje, Rujevac	30
S	Sadilovac, Sapna, Selište, Sisak, Sjeniĉak, Slabinja, Slatinski Drenovac, Slavonska Kula, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Slivnjak, Slobošćina, Slovinci, Smoković, Smrtić-Ratkovac, Sokolovac, Split, Srednji Grahovljani, Srpske Moravice, Staro Petrovo Selo, Staro	31

		Selo, Striježevica, Strmen, Strmica, Stupovača, Suhomlaka, Svinica, Svračkovo Selo	
	Š	Šaš, Šibenik, Šidski Banovci, Škare, Španat, Šumletica	32
	T	Tenja, Teodorovac, Tepljuh, Terezino Polje, Titova Korenica, Trgovi, Tremušnjak, Trnakovac, Trojeglava, Trpinja, Tušilović, Tušilovički Cerovac	32
	U	Udbina, Uljanik, Uštica	32
	V	Varaždin, Velika Barna, Velika Bršljanica, Velika Gradusa, Velika Klisa, Velika Peratovica, Velika Pisanica, Velika Popina, Veliki Bastaji, Veliki Poganac, Veliki Prokop, Veliki Zdenci, Veliko Krčevo, Veliko Vukovje, Veljun, Vera, Vinkovački Banovci, Vinkovačko Novo Selo, Vinkovci, Virovitica, Vlahović, Voćin, Vojakovački Osijek, Vojnić, Volinja, Vraneševci, Vrebac, Vrginmost, Vrboljani, Vrpolje, Vučkovac, Vuković	32 33
	Z	Zadar, Zagreb, Zakopa, Zalužnica, Zrinj, Zrmanja	34
	Ž	Žegar, Živaja	34

HR-HDA-640.8. Korespondencija s tijelima vlasti i uprave, drugim ustanovama, organizacijama i članovima 1945.-1980.

2 kutije;0,2 d/m

kut. 35-36

Sadržaj

Serija dokumentira odnose SKD "Prosvjeta" s drugima: društveno-političkim organizacijama (Narodna fronta/ Socijalistički savez radnog naroda Hrvatske, SUBNOR) i tijelima vlasti NRH/FNRJ i državne uprave – korespondenciju s Gradskim narodnim odborom, Ministarstvom prosvjete NRH 1945.-1957., Ministarstvom prosvjete NR Makedonije vezano za stipendiranje članova „Prosvjete“ 1946.-1950., Sekretarijatom narodne obrane 1963.-1979. i drugim republičkim i državnim tijelima, zatim s kulturnim, prosvjetnim i znanstvenim ustanovama i institucijama (korespondencija s Maticom iseljenika Hrvatske 1951.-1958., Maticom srpskom Novi Sad 1952.-1969., Maticom hrvatskom 1966.-1970., narodnim sveučilištima, osnovnim školama, knjižnicama i muzejima), društvima i udruženjima građana (prepiska sa SKD „Prosvjeta“ Sarajevo, 1945.-1949., letci Serbian American Democratic Women s Committee of Western Pennsylvannia, 1945., Seljačkom slogom 1947.-1961., Udruženjem likovnih umjetnika Hrvatske 1949.-1952., Savezom kulturno-prosvjetnih društava/ Prosvjetnim saborom Hrvatske 1948.-1968., Savezom ustanova i organizacija za širenje knjige 1959.-1967., Savezom amaterskih kazališta i kazališnih društava Hrvatske 1960.-1962. i Udruženjem privrednikovih pitomaca „Vladimir Matijević“ iz Beograda, 1968.-1970), zatim s članovima i suradnicima te bankama, zadrugama, tiskom i medijima.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
8.1.	Društveno-političke organizacije	1946.-1972.	35
8.2.	Tijela vlasti NRH/FNRJ i državne uprave	1945.-1978.	35
8.3.	Kulturne, prosvjetne i znanstvene ustanove i institucije	1945.-1979.	35
8.4.	Društva i udruženja građana	1945.-1970.	36
8.5.	Članovi i suradnici	1945.-1979.	36
8.6.	Ostali	1945.-1973.	36

HR-HDA-640.9 Imovina SKD "Prosvjeta" (1945.-1975.)

1 kutija; 0,1 d/m

kut. 37**Sadržaj**

Seriya sadrži dokumentaciju koja se odnosi na zgrade u posjedu i korištenju SKD "Prosvjeta". Tu su i podaci o nacionalizaciji, darovanju i zakupu nekretnina te sporovi s drugim ustanovama i poduzećima oko imovine, nacionalizacije, adaptacije prostora, smetanja posjeda itd. kao i dokumentacija u vezi preuzimanja poduzeća Apex d.d. 1946.-1950.

Nekretnine su se nalazile na adresama Preradovićeve 18, Preradovićeve 21-23, Berislavićeve 10, Koturaška 41 i Crvene armije 68 – sve u Zagrebu.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
9.1.	Zgrade	1945.-1974.	37
9.2.	Spor SKD „Prosvjeta“ s NIP „Borba“ / „Informator“	1957.-1975.	37
9.3.	Spor SKD „Prosvjeta“ s Klubom prijatelja kazališta	1966.-1967.	37

HR-HDA-640.10. Priznanja za djelatnost Društva

1 kutija; 0,1 d/m

kut. 38**Sadržaj**

U ovoj su seriji odložene povelje, ordeni i spomen zahvalnice.

Povelje:

- Povelja s Ukazom predsjednika SFRJ Josipa Broza Tita br. 121 od 18. srpnja 1968. kojim se odlikuje mjesječnik „Prosvjeta“ Ordenom bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem
- Povelja s Ukazom predsjednika SFRJ Josipa Broza Tita br. 29 od 17. veljače 1970., kojim se odlikuje SKD „Prosvjeta“ Ordenom zasluge za narod sa zlatnom zvijezdom
- Spomen povelja koju je SKD „Prosvjeta“ dodijelilo pododboru Zagreb, 1969.

Ordeni:

- Orden bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem
- Orden zasluge za narod sa zlatnom zvijezdom
- Orden Petar Preradović

Ostalo:

- Spomen zahvalnice SKD „Prosvjete“ za aktivnost u radu pododbora „Prosvjete“, 1964.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
10.1.	Povelje	1968.-1970.	38
10.2.	Ordeni	b.g.	38
10.3.	Ostalo	1964.	38

HR-HDA-640.11. Fotografije

2 kutije; 0,2 d/m

Sadržaj

Seriya sadrži fotografije i negative tematski vezane uz djelatnost SKD "Prosvjeta", a dio fotografija i uz Drugi svjetski rat. Fotografije su sastavni dio fonda HR HDA 640 SKD "Prosvjeta", ali su zbog primjerenijih uvjeta pohrane predane na čuvanje Središnjem fotolaboratoriju HDA. Pojedinačan popis i signature pohranjenih fotografija bit će dostupne također u Središnjem fotolaboratoriju.

Popis fotografija:

	Naziv	Datum	Mjesto
1.	Prvi kongres Srba u Hrvatskoj	29. i 30. 9. 1945.	Zagreb
2.	Deveta glavna skupština Glavnog odbora SKD „Prosvjeta“	5.4.1961.	Zagreb
3.	Deseta glavna skupština Glavnog odbora SKD „Prosvjeta“	22.11.1964.	Zagreb
4.	Jedanaesta glavna skupština Glavnog odbora SKD „Prosvjeta“	12.6.1970.	
5.	Druga plenarna sjednica Glavnog odbora SKD „Prosvjeta“	1.6.1966.	
6.	Plenum GO SKD „Prosvjeta	srpanj 1971.	Zagreb
7.	Proslava 10-godišnjice SKD „Prosvjeta“	1954.	Glazbeni zavod Zagreb
8.	Proslava 20. godišnjice SKD „Prosvjeta“	1964.	Glina
9.	Književna večer povodom 20. godišnjice SKD „Prosvjeta“	1964.	Glina
10.	Desanka Maksimović i Milena Jovović na književnoj večeri u SKD „Prosvjeta“	1970.	Zagreb
11.	Proslava 25 godina SKD „Prosvjeta“	1969.	
12.	Svečana akademija povodom 25-godišnjice Društva i plenum Glavnog odbora SKD „Prosvjeta“	23.12.1969.	
13.	Proslava 25. godišnjice lista „Srpska riječ“ – „Prosvjeta“	1968.	
14.	Godišnja skupština pododbora SKD „Prosvjeta“	1967.	Zagreb
15.	Godišnja skupština pododbora SKD „Prosvjeta“	12.2.1970.	Zagreb
16.	Osnivačka skupština pododbora SKD „Prosvjeta“		Drniš

17.	Priredbe pododbora SKD „Prosvjeta“ (povodom završetka natjecanja)		
18.	Pododbori SKD „Prosvjeta“ – folklorne grupe	razne godine	
19.	Album – nastup folklornih grupa na svibanjskom festivalu	1948.	Zagreb
20.	Album – nastupi folklornih grupa		
21.	Glazbeni tečajevi pododbora Zagreb	travanj 1970.	Zagreb
22.	Spomenici Nikoli Tesli u Smiljanu i Vladimiru Nazoru na Plitvicama koje je podiglo SKD „Prosvjeta“		
23.	Otkrivanje spomenika Simi Matavulju	14.9.1952.	Šibenik
24.	Škole koje je podiglo SKD „Prosvjeta“ i zgrada u kojoj je radila redakcija „Srpske riječi“ u Otočcu 1943.		
25.	Fotografije iz dječjeg doma		
26.	Priredba u Gračacu u organizaciji SKD „Prosvjeta“		Gračac
27.	Proslava Vidovdana	28.6.1950.	Dalmatinsko Kosovo
28.	Centralna biblioteka SKD „Prosvjeta“		Zagreb
29.	Polaznici tečaja za organizatore SKD „Prosvjeta“		
30.	Zgrada SKD „Prosvjeta“ u Berislavićevoj 10, unutrašnjost prostorija, fotografije sa sjednica Izvršnog odbora SKD „Prosvjeta“		Zagreb
31.	Portreti i poprsja koji su se nalazili u zgradi SKD „Prosvjeta“, Berislavićeva 10		Zagreb
32.	Iseljenici iz SAD-a u posjeti SKD „Prosvjeta“		
33.	Posjet prestavnika iz Mečenčana, Komogovine i Borojevića Poslovnom udruženju i poljoprivrednoj stanici u Velikoj Gorici	25.3.1967.	Velika Gorica
34.	Proslava 60. rođendana Božidara Maslarića u prostorijama SKD „Prosvjeta“, Berislavićeva 10		Zagreb
35.	Proslava proboja obruča na Petrovoj gori	1967.	Petrova gora
36.	Selo Bobota, općina Vukovar		
37.	Fotografije o četničkim, ustaškim i nacističkim zločinima		
38.	Fotografije fotokopija pisama i drugih dokumenata četničkih, ustaških i nacističkih komandi		
39.	Negativi fotografija dokumenata raznih vojnih postrojbi iz Drugog svjetskog rata te srodnih fotografija		
40.	Razno – partizani, narodni heroji, političari, spomenici		
41.	Narodni heroji		
42.	Sprovod dr. Gaje Petrovića		Karlovac
43.	Fotografije detalja iz crkve		

HR-HDA-640.12. Radna zajednica

2 kutije; 0,2 d/m

kut. 39-40**Sadržaj**

Serija se sastoji od raznovrsnih dokumenata: uplata doprinosa za socijalno i mirovinsko osiguranje 1961.-1970., godišnjih izvještaja od zaposlenima i njihovim primanjima 1962.-1976., zapisnika sastanaka Radne zajednice SKD „Prosvjeta“ 1966.-1976., raznih pravilnika i sporazuma 1966.-1977., biračkih popisa zaposlenika 1967.-1974. i samoupravnih sporazuma i odluka o osnivanju samoupravnih zajednica 1975., 1976., 1977., 1978., 1979., 1980.

U seriji se nalaze i personalije – dosjei zaposlenika „Prosvjete“, podaci o bivšim zaposlenicima te podaci o osnovnim dohocima i stažu zaposlenika 1966.-1975.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
12.1	Dokumentacija Radne zajednice	1961.-1980.	39 40
12.2	Personalije	1966.-1975.	40

HR-HDA-640.13. Financije 1950.-1979.

4,5 kutije; 0,45 d/m

kut. 40-44**Sadržaj**

U seriji se nalaze dotacije SKD „Prosvjeta“, 1953.-1966., dokumenti o poslovanju s bankom, popis nekretnina i inventara, planovi prihoda i rashoda, 1953.-1978., prijedlozi budžeta SKD „Prosvjeta“ i mjesečnika „Prosvjeta“, 1951.-1972., završni računi SKD „Prosvjeta“ i listova „Srpska riječ“ i „Prosvjeta“, 1950.-1979. te završni računi SKD „Prosvjeta“ pododbora Zagreb, 1968.-1979. (kutija 44-45). Tu su i isplatne liste djelatnika SKD „Prosvjeta“, 1948.-1980., djelatnika mjesečnika „Prosvjeta“, 1962.-1965. i djelatnika pododbora Zagreb, 1968.-1977.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
13.1.	Završni računi	1950.-1979.	40 41
13.2.	Isplatne liste	1948.-1955. 1956.-1970. 1971.-1980.	42 43 44
13.3.	Ostala financijska dokumentacija	1951.-1972.	44

HR-HDA-640.14. Upravljanje dokumentima 1955.-1980.

1 kutija; 0,1 d/m

kut. 45**Sadržaj**

U ovoj seriji nalazi se dokumentacija o evidenciji, izlučivanju i preuzimanju gradiva SKD „Prosvjete“ u tadašnji Arhiv Hrvatske, danas Hrvatski državni arhiv 1967. i 1980.

Serijsa sadrži i urudžbeni zapisnik GO Zagreb u razdoblju 1. siječnja 1955.-31. prosinca 1962. te urudžbeni zapisnik GO Zagreb u razdoblju 4. siječnja 1963.-31. prosinca 1980.

Signatura arhivske jedinice	Naziv arhivske jedinice	Godina	Tehnička jedinica/kutija
14.1.	Dokumentacija o evidenciji, izlučivanju i preuzimanju gradiva SKD „Prosvjete“	1967., 1980.	45
14.2.	Urudžbeni zapisnici	1955.- 1980.	45

HR-HDA-640.15. Hemeroteka 1929.-1979.

0,5 kutije; 0,05 d/m

kut. 45**Sadržaj**

Serijsa sadrži isječke iz raznih novina s člancima o Srbima, njihovom položaju u državi, aktualnoj političkoj situaciji te SKD „Prosvjeta“.